

hvad der hører hen under et Folks literære Forhold, der maa være Gjenſtand for Profefſorernes Studium og Forelæſninger. At det ſalbes Philologi, er maatte et mindre heldigt Navn, men det ſtal jeg ikke indlate mig paa. Man betragter jo i Almindelighed Sproget ſom det til Grund Liggende, hvorpaa det Andet bygges, ſaaledes, at man tager Navnet a potiori parte. Det er dog egentlig ikke Noget, der er af væſentlig Betydning. Det ærede Medlem citerede ikke ganſke mine Ord og traf ikke ganſke min Tanke, ſom gif i den Retning, at jeg ſagde, at paa viſe Gebeter ſtulde man vel vogte ſig, inden man paa ſaadanne almindelig omſattende europæiſke Gebeter gif i Epidfen — man ſtulde være fuldt ſikker paa, hvad man gjorde — og at det i al Almindelighed ikke var heldigt for et lille Land at være alt for originalt i den Hendeende. Det ærede Medlem anførte derimod, at min Sætning ikke var rigtig; thi Danmark var gaaet i Epidfen med Tvedeling. Men det er ikke Tilfældet, den fandtes tidligere i Norge, vi laante den ligefrem for en hel Del derfra. Den norſke Skoledirektion nebfatte i ſin Tid et Udvalg, ſom gjennemgif alle Landes Underviſningsvæfen og ſamlende et stort Materiale, hvoraf det kunde ſes, hvorledes Underviſningsvæfenet var ordnet i andre Lande. Derpaa byggede den et Forſlag om Tvedeling, og derfra fit vi den. Men dernæft er en Tvedeling, hvorved man gjør det muligt for Folk, hvis Egener og Interesſe ikke ligge i Retning af en viſ Art af høiere Dannelſe, dog at faae høiere Dannelſe under en anden Form, noget ganſke Andet end det at være en Modſtander af den klaſſiſke Dannelſe. Naar det ærede Medlem for Stamberborg Amts Iſte Valgkreds (Bajer) ſagde, at der gif en Strømning gjennem Europa i den Retning, da er det ganſke viſt, den er gaaet før og gaar ſtærkt nu. Men jeg ſtal ikke negte, at det undrede mig noget, at det ærede Medlem troede i den Hendeende at oplyſe Noget ved at fortælle om 5, 6 eller 7 Mænd, ligefra Holbergs Tid, der havde erklæret ſig mod Latinen. De kunne forſøges med Tuſinder. Der er Mange, der have udtalt den Mening, men der er mange flere, der have udtalt den modſatte, og endnu er man ikke nogetſteds gaaet til den praktiſke Gjennemførelſe deraf. De ſtore Digtere, de ſtore Philoſofer, de ſtore Philologer, de berømte Mænd, ſom Philoſofen Schleiermacher, der for Reften var Theolog, beviſe ikke det mindſte Andet, end at der er forſkjellige Meninger om den Sag. Jeg har i Sommer netop havt Feilighed til at overvære et Møde i et Land, i hvilket man var ſtærkt inde paa at følge Udviilingen i denne Hendeende, og der hørte jeg en Diskuſſion om den klaſſiſke og reale Dannelſes forſkjellige Fortrin, der blev ført med ſtor Dygtighed fra begge Sider. Jeg tror imidlertid, at den overveiende Mening ogſaa der var for den klaſſiſke Underviſning

baade hvad Dygtighed og Genſtandsmæſſighed angaar i det Niemed, hvori den ſkal virke, et Niemed, ſom foreſten er meget forſkjelligt fra det, ſom det ærede Medlem omtalte, idet Ingen nu-tildags vil holde paa den klaſſiſke Underviſning i Skolen af den Grund, at Latinen ſtulde være det ſælles videnſtabelige Sprog. Det tror jeg ikke, Nogensomhelſt vil udtale ſig for. — Med Henſyn til mange af de andre Punkter, ſom det ærede Medlem fra Langeland bragte paa Omtale, er jeg ikke iſtand til at udtale mig, da jeg mangler de nødvendige Forudſætninger; men jeg fantholder, at ſelv om det ærede Medlem havde Ret i Alt, hvad han ſagde, ſelv om det var onſkeligt, at Univerſitetet fit en ſaadan Omdannelse i alle de Retninger, han omtalte, ſaa vilde dog dette Forſlag ikke kunne være Veien og Maaden at naae det paa. Jeg tror tværtimod, at man der-ved vilde forvandle og forkludre det Hele, og man vilde bringe det til et Standpunkt, hvorfra man hverken kunde komme frem eller tilbage. Det er af den Grund, jeg anſer det for uheldigt, at man ſlaar ſaa ſtore Bød op, ſom man ikke vil være iſtand til at bage.

Minifteren for Kirke- og Underviſningsvæfenet (Scavenius): Der er jo Spørgſmaal om at nebfætte Udvalg, og det høie Thing maa ſelv om, hvorvidt det finder, at det kan ſvare til Henſigten at faae et ſaadant Udvalg nebfat eller ikke; men jeg maa dog fra mit Standpunkt udtale mig imod det; jeg kan ikke Andet end fravaade det høie Thing at gjøre dette Skridt. Jeg tvivler ikke om, at der findes i Thinget gode og tilfredsſtillende Kræfter, ſom vilde kunne afgive en fuldtud veilevende Betænkning for Thinget, naar de ſom Grundlag havde et af Adminiſtrationen udarbejdet Lovforſlag liggende for ſig; men jeg tror ikke, at et Udvalg, nebfat af Thinget, vil være iſtand til at fremkomme med en ſaadan Betænkning, naar Grundlaget mangler. Man maa jo dog erindre, hvad det er, man forlanger, at dette Elleve-Mands-Udvalg ſtal beſkjæftige ſig med. Der er først indenfor den lærde Skole Forholdet mellem de to Retninger, den klaſſiſke og den naturvidenſtabelige — for at bruge et kort Udtryk — hvori den lærde Skole efter Loven af 1871 er delt. Der er derefter Spørgſmaalet, og det er et meget vigtigt Spørgſmaal, om man har gjort rigtigt i at neblægge de to nederſte Klaſſer i Skolerne, eller om maatte Feilen har beſtaaet deri, at man ikke har hævet endnu to Klaſſer. Der er dernæft Forholdet imellem den egentlige lærde Skole og ſaa hele Realunderviſningen, og Spørgſmaalet om, i hvilket Forhold Staten, og jeg vil tillige ſige Statskaſen, ſtal ſtille ſig ligeoverfor den reale Underviſning, de reale Skoler, til hvilke det jo tydeligt viſer ſig, at der bliver mere og mere Trang. Men endelig maa jeg gjøre opmærkſom paa, at hvad man heller ikke kan lade